

Експертний центр
з прав людини

01001, м. Київ,
вул. Еспланадна 28, оф. 12
тел: +38 (095) 333 8012
Email: ExpertHRcenter@gmail.com
сайт: www.ecpl.com.ua

№ 0240/09/21
« 02 » вересня 2021 р.

**Голові Національної поліції України
Клименку І.В.**

pg.npu@police.gov.ua

Шановний Ігоре Володимировичу !

16 січня 2019 року офіс «Freedom House» в Україні в партнерстві з українськими правозахисними організаціями: «Експертний центр з прав людини», «Український інститут з прав людини» та БФ «Восток - SOS» запроваджена ініціатива «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні».

Зазначена ініціатива спрямована на побудову ефективної взаємодії Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України із організаціями громадянського суспільства в Україні на національному та регіональному рівнях щодо захисту прав і свобод людини.

З метою її реалізації в 7-ми пілотних регіонах України (Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Луганська, Рівненська, Херсонська, Хмельницька області) створено Регіональні платформи взаємодії державних безпекових служб та громадянського суспільства (далі – Регіональна платформа «Діалог безпеки»).

Головним завданням Регіональних платформ «Діалог безпеки» є організація взаємодії між безпековими службами та громадськістю на регіональному рівні з метою забезпечення ефективного виконання покладених на них завдань, в тому числі із забезпечення безпеки громади та реагування на виклики та загрози пов'язані із порушеннями прав людини.

Окрім цього, діяльність Регіональних платформ «Діалог безпеки» дозволяє виявити неузгодженість окремих положень законодавства і сприятиме його вдосконаленню в інтересах безпеки громади, посилення спроможності державних органів виконувати свої функціональні обов'язки та з метою налагодження ефективної комунікації та посилення захисту прав людини.

Упродовж липня – серпня 2021 року відбулось п'ять засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки» у пілотних регіонах де обговорено практику вирішення

окремих регіональних проблем в діяльності безпекових служб щодо процесу огляду осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів та оформлення результатів такого огляду.

Під час засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки» виявлено ряд системних проблем, які безпосередньо стосуються діяльності окремих підрозділів Національної поліції України і створюють ризики безпеці життя та здоров'ю громадян.

Зокрема, внаслідок відсутності ефективних механізмів проведення освідування осіб на стан наркотичного, алкогольного та інших видів сп'яніння, правоохоронні органи не завжди можуть забезпечити безпеку громади, шляхом притягнення до відповідальності осіб, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, або виконують службові обов'язки у стані наркотичного, алкогольного чи інших видів сп'яніння.

В ході роботи Регіональних платформ «Діалог безпеки» виявлено ряд ключових проблем, які у процесі практичної діяльності безпекових органів та системи охорони здоров'я створюють різну правозастосовчу практику та передумови порушень прав людини.

Так, Кодексом України про адміністративні правопорушення у статті 266 органам поліції надано право проводити огляд водіїв транспортних засобів на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Згідно з вказаною вище статтею, механізм проведення такої процедури передбачає огляд особи поліцейським на місці зупинки транспортного засобу з використанням спеціальних технічних засобів, а у разі незгоди з його результатами або відмови від проходження - направлення можливого правопорушника до закладу охорони здоров'я.

Частиною третьою цієї статті визначено, що перелік закладів охорони здоров'я, яким надається право проведення огляду особи на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, які знижують увагу та швидкість реакції, затверджується управліннями охорони здоров'я місцевих державних адміністрацій. Проведення огляду осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, в інших закладах забороняється.

У ході проведення засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки», встановлено, що огляд осіб на підставі статті 266 КУпАП на цей час у пілотних областях має право проводити обмежена кількість закладів охорони здоров'я.

Так, для прикладу, в Хмельницькій області наказом Департаменту охорони здоров'я №5 від 04.01.2021 визначено 24 заклади. Водночас безпековими службами цієї області та представником зазначеного вище департаменту підтверджено, що з різних причин такий огляд може проводити лише 4 заклади охорони здоров'я в смт. Чемирівці, Старосинява та місті Нетішин, а також в Хмельницькій обласній психіатричній лікарні № 1, яка знаходиться в селі Скаржинці, Ярмолинецького

району. При цьому, лише в останньому закладі можна проводити огляд на стан наркотичного сп'яніння.

У Донецькій області огляд на стан сп'яніння можна провести в містах Краматорськ, Слов'янськ, Бахмут, Маріуполь, Костянтинівка та Покровськ.

У Луганській області огляд можна здійснити у містах Білокуракине, Марківка та Станиця-Луганська. Огляд на стан наркотичного сп'яніння можна провести лише в КНП Центр психічного здоров'я у м. Лисичанськ.

Відповідно до частини 4 статті 266 КУпАП, огляд осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, здійснюється в закладах охорони здоров'я не пізніше двох годин з моменту встановлення підстав для його проведення.

Також статтею 263 КУпАП визначено, що адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як три години.

Безпековими службами вказано, що невелика кількість закладів охорони здоров'я, де може проводитись такий огляд, та тривалість часу, який витрачається для доставлення можливих правопорушників до них, сприяє порушенню строків, призводить до уникнення відповідальності винних осіб (визнання висновків про результати медичних оглядів недопустимими), що у свою чергу створює загрози учасникам дорожнього руху і громади, демотивує працівників цих служб виявляти та документувати відповідні факти.

Окрім того, необхідно врахувати ресурс Державного бюджету України, який витрачається для доставлення правопорушників з віддалених регіонів, які сягають іноді 100 і більше кілометрів.

Причинами такого стану речей, є відсутність відповідного обладнання та витратних матеріалів (у медичних закладах відсутні або наявні не в достатній кількості тести та реактиви для проведення процедури огляду), не проходження сертифікації обладнання згідно із Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

Також, на засіданнях Регіональних платформ «Діалог безпеки», встановлено невідповідність та неузгодженість КУпАП та Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 09.11.2015 №1452/735.

Так, статтею 266 КУпАП передбачається, що огляд на стан наркотичного сп'яніння в закладі охорони здоров'я, може бути проведений виключно у разі відмови від його проходження особою на пропозицію працівника поліції або незгодою з його результатами. Водночас вказана Інструкція у пункті 12 ч. 2 передбачає, що у разі наявності підстав вважати, що водій транспортного засобу перебуває у стані наркотичного сп'яніння поліцейський має безальтернативно направляти цю особу до найближчого закладу охорони здоров'я, що у свою чергу є порушенням КУпАП, який має вищу юридичну силу.

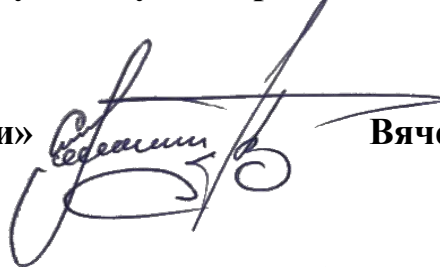
Загалом, експертами ЕЦПЛ за наслідком засідань платформ підготовлено розгорнутий аналітичний лист до Міністерства охорони здоров'я України для врахування його у подальшій діяльності та доведенні наявної проблеми до управлінь та департаментів охорони здоров'я в областях.

Просимо Вас, при формуванні бюджетного запиту на наступні періоди роботи врахувати потребу Вашого відомства у проведенні закупівель додаткового обладнання для проведення поліцейськими вказаних вище оглядів, а також сертифікацію устаткування, яке буде у використовуватись.

В зв'язку із зазначеним, просимо Вас, Ігорє Володимировичу, звернутись до Міністерства охорони здоров'я з метою створення дієвої системи огляду осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів та оформлення результатів такого огляду як в межах вказаних вище пілотних областей, так і на території усієї держави, збільшення кількості відповідних закладів охорони здоров'я, де можна проводити таку процедуру та напрацювання шляхів до усунення неузгодженості у законодавстві.

З повагою та сподіванням на подальшу плідну співпрацю

**Виконавчий директор
ГО «Експертний центр з прав людини»**

Вячеслав Свірець